

Populärvetenskap i dödsryckningar?

Sven Öhman, professor i fonetik och tillika tekn. dr., startade i augusti på DNS kultursida en debatt om populärvetenskapen. Debatten berör i hög grad föreningen Vetenskap och Folkbildning, som ju enligt sina stadgar skall "främja folkbildning om vetenskapens metoder och resultat".

I sin inledande artikel hävdar Öhman, att för att förstå en vetenskaplig teori, så måste man förstå och vara tränad i att använda den teknisk-begreppsliga språkdräkt som teorin så att säga är klädd i.

All översättning av det vetenskapliga språket till populärt språk är, menar Öhman, "djupast sett principiellt omöjligt. ...det är lika omöjligt att förstå vetenskapens teorier genom populärvetenskapliga böcker som det är omöjligt att lära sig gå på lina genom att titta mycket på cirkus!"

Några belägg lämnar Öhman inte för sitt påstående om "det principiellt omöjliga i det populärvetenskapliga projektet — att genom förenklingar översätta vetenskapliga teorier till lättbegripligt språk".

Det är naturligtvis fullt tänkbart att man kan finna kunskapsteoretiskt stöd för Öhmans tes, och att det därför i sträng mening inte går att översätta från ett språk till ett annat — utan att *något* går förlorat.

Men även om det skulle förhålla sig så, kan detta ändå inte användas som argument mot populärvetenskapen som sådan. Ingen vetenskapspopularisator värd namnet skulle vidkännas någon annan ambition än att förmedla det *väsentliga* i vetenskap och teknik på ett för de flesta människor begripligt språk. Och att påstå att något sådant skulle vara i princip omöjligt faller på sin egen absurditet.

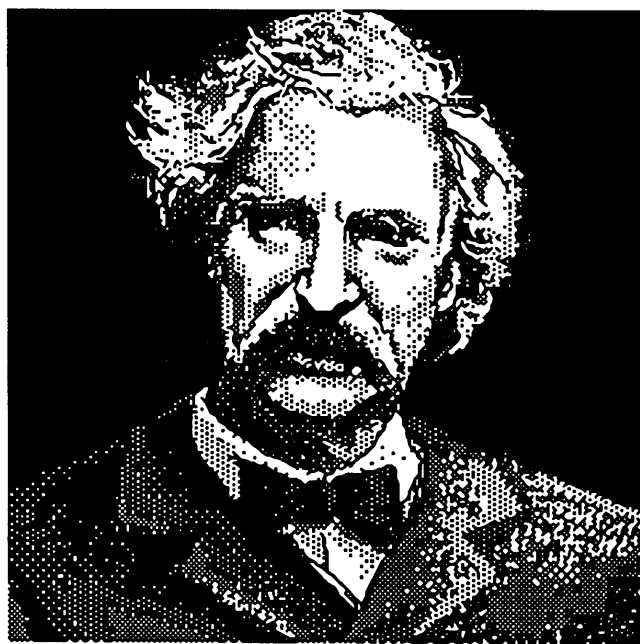
Sven Öhman tycks dessvärre ha grovt missuppfattat populärvetenskapens och folkbildningens idé och syfte; en missupp-

fattning som lett till att för Öhman det bästa blivit det godas fiende.

Efter att ha fastslagit att populärvetenskap således är omöjlig övergår så Öhman till sin andra angelägenhet; spekulationer kring populärvetenskapens, enligt Öhman, egentliga funktion och vilka behov den egentligen fyller.

Här skall endast konstateras att större delen av det urval av "populärvetenskap" som Öhman väljer att exemplifiera sin framställning med, mildt sagt lämnar mycket övrigt att önska: vulgariseringen av Marx läror under Stalin och av Darwins under Hitler, Capras "Fysikens Tao", Castanedas "Samtal med Don Juan".

Om Öhmans teser och spekulationer kring populärvetenskapen huvudsakligen vilar på sådan grund blir hans svepande omdömen mer förklarliga, men samtidigt betydligt mindre värda att ta på allvar.

Det var som bekant Mark Twain som fällde de ofta citerade orden: "Ryktet om min död är betydligt överdrivet".